TİDSAD
Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Sanatta Tedahül Bağlamında Bedri Rahmi Eyüboğlu

In the Context of Passing between the Branches of Art Bedri Rahmi Eyüboğlu

Dursun ŞAHİN*

Geliş/Submitted: 15.02.2022
Kabul/Accepted: 16.03.2022
Yayın/Published: 27.03.2022

Citation / Atıf

Şahin, D. (2022). Sanatta tedahül bağlamında Bedri Rahmi Eyüboğlu. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (32), 222-230.

Şahin, D. (2022). In the context of passing between the branches of art Bedri Rahmi Eyüboğlu. *The Journal of Turk & Islam World Social Studies*, 9 (32), 222-230.

Makale Türü: **Araştırma Makalesi** Article Information: **Research Article**

10.29228/TIDSAD.57611

This article was checked by Intihal.net. Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır.
This article is under the Creative Commons license. Bu makale Creative Commons lisansı altındadır.

*** Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi, dursunsahin@gmail.com**

TİDSAD
Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Sanatta Tedahül Bağlamında Bedri Rahmi Eyüboğlu [1]

In the Context of Passing between the Branches of Art Bedri Rahmi Eyüboğlu

Dr. Öğr. Üyesi Dursun ŞAHİN

Öz: Edebiyat, resim, heykel, mimari, müzik, tiyatro, dans gibi türlere ayrılan sanat dalları arasında doğrudan ya da dolaylı bir etkileşim bulunmaktadır. Sanatta tedahül, sanat dallarının iç içe geçmesi, bir sanat dalına ait bir özelliğin başka bir sanat dalı içinde yer almasıdır. Şiirin dilini, söz ile musiki arasında sözden ziyade musikiye yakın bir dil olarak gören Ahmet Haşim, sanatta tedahülün temsilcilerindendir. Ahmet Haşim'in şiirine ve şiir anlayışına karşı çıkan Garip şairleri de bir sanatın malzemesinin bir başka sanat içinde gereği gibi kullanılamayacağı düşüncesiyle sanatta tedahüle karşı çıkmışlardır. Cumhuriyet dönemi şair, yazar ve ressamları arasında yer alan Bedri Rahmi Eyüboğlu, özellikle şiir ve resimleriyle Türk sanat dünyasında önemli bir yere sahip olmuştur. Hem şiir hem de resim sanatında önemli bir yer edinmiş olan Bedri Rahmi üzerine hazırlanmış bu çalışmanın amacı da öncelikle sanatçının düşüncelerini esas alarak, sanatta tedahüle bakışını belirlemek, yapılan çalışmalarda sanatçının bu niteliğinin ne ölçüde ele alındığını ortaya çıkarmak, yapılacak çalışmalara dair öneriler sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Filoloji, şiir, resim, Bedri Rahmi Eyüboğlu.

Abstract: There is a direct or indirect interaction between the branches of art such as literature, painting, sculpture, architecture, music, theatre and dance. In art, the intertwining of art branches, a feature belonging to an art branch of another art is to take part in the branch. Ahmet Haşim, who considers the language of poetry as a language close to music rather than a word, is one of the representatives in the art. Garip poets who opposed Ahmet Haşim's poetry and his understanding of poetry also objected to the artistry in the thought that the material of an art could not be used in another art as required. Bedri Rahmi Eyüboğlu, one of the poets, writers and painters of the Republic period, has an important place in the Turkish art world with his poems and paintings. The aim of this study, which has been prepared on Bedri Rahmi, who has an important place in both poetry and painting, is primarily to determine the artist's view of circulation in art based

---

[1] "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir. Bu çalışma, 10-13 Ekim 2018 tarihleri arasında Giresun Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi iş birliğiyle Giresun Üniversitesi'nde düzenlenen 3. Uluslararası Felsefe, Eğitim, Sanat ve Bilim Tarihi Sempozyumu'nda sunulan bildirinin geliştirilmesiyle hazırlanmıştır.

Statements of "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors": No conflicts of interest were reported for this article. Ethics committee approval is not required for this article. This study is an expanded version of the paper presented at the "3rd International Symposium on the History of Philosophy, Education, Art and Science (10-13 October 2018)".

on his thoughts, to reveal the extent to which this quality of the artist is addressed in the studies, and to offer suggestions for the works to be done.

Keywords: Philology, poetry, painting, Bedri Rahmi Eyüboğlu.

Giriş

Türkçede birbirinin içine girme olarak tanımlanan "tedahül" (TDK, 2005, 1929), iki veya daha fazla disiplini birleştirmek ve kapsamak anlamında kullanılmaktadır. Bu disiplinlerin resim, heykel, mimarlık, müzik, şiir gibi güzel sanat dallarından oluşması "sanatta tedahül" olarak değerlendirilmektedir.

Klasik tasnifte işitsel sanatlar (müzik, edebiyat), görsel sanatlar (heykel, resim, mimari, hat) ve dramatik sanatlar (tiyatro, dans, sinema, bale, opera) olmak üzere üç grupta ele alınan güzel sanatlar, modern sınıflandırmada altı gruba ayrılmıştır. Bunlar, yüzey sanatları (süsleme, duvar resmi, fotoğraf, minyatür, hat, ebru), hacim sanatları (heykel, kabartma, seramik), ses sanatları (müzik), dil sanatları (roman, hikâye, şiir), dramatik sanatlar (tiyatro, opera, sinema) ve eylem sanatları (bale, dans, pandomim) olarak gruplandırılmıştır.

Kimi zaman uygulama biçimine kimi zaman hitap ettiği duyu organına göre çeşitlendirilen güzel sanat dalları arasındaki ilişki geçmişten bugüne kadar gündemde olmuştur. Birçok çalışmada Antik Yunan şairlerinden Simonides'in (MÖ. 556-467) "şiir konuşan resimdir ve resim susan şiirdir." cümlesinin sanat dalları arasındaki ilişkiye dair ilk ifadeler arasında yer alışına vurgu yapılmıştır (Anar, 2015: 15; Anar, 2021: 139; Kahraman, 2005: 96; Yavuz, 2005: 56). Edebiyat ve görsel sanatlar arasındaki ilişkiye dair ilk tespitlerden biri de Horatius'un Ars Poetica'sında yer alan "şiir de resme benzer: kimine yakından baktığın zaman hoşlanırsın, kimine uzaktan bakınca. Kimisi yarı aydınlıkta bakılmak ister, kimisi de eleştiricinin titiz gözlerinden korkmadığı için, çıplak ışıkta! Kimini bir defa okusan hoşuna gider, kimini on defa okusan, yine tadına varamazsın." şeklindeki yaklaşımdır (Fırat, 2013: 83).

Çalışmasını Horatius'un "Ut pictura poesis" (resim şiirdir) ekseninde hazırlayan Gayango da edebiyat ve resmin Antik Çağ'dan günümüze nasıl bir bütünlük içinde olduğunu, bu sanatların ortak yaşam biçimini şiir ve resim örnekleriyle anlatmayı amaçlamıştır (Gayango, 2013: 166).

Tevfik Fikret'in aynı zamanda ressam olduğu için şiir ve resimle bir arada ilgilendiğini, kendisinden önce başlayan resim altına şiir yazma (pitoresk) geleneğini sürdürdüğünü ifade eden Kaplan (1953, 16), Cenab'ın bütün şiirlerinin en esaslı unsurunun resim olduğunu, Fikret ve Haşim'in de Cenab'ın bu özelliğinden fazlasıyla istifade ettiklerini belirtir (1953, 18). Kaplan'a göre Yahya Kemal ve Hamdi Tanpınar'ın şiirlerinde de pitoresk önemli bir yer tutmaktadır. Bu da Cenab'ın şiirde resim konusunda çok aşırıya giden denemeleri sayesinde olmuştur (1953, 18).

Ahmet Haşim, 1926 yılında yayımladığı Piyale adlı şiir kitabında yer alan "Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar" başlıklı yazısında şairin bir hakikat habercisi olmadığını vurgulayarak şairin lisanının "nesir" gibi anlaşılmak için değil, fakat duyulmak üzere vücut bulmuş, musiki ile söz arasında, sözden ziyade musikiye yakın, mutavassıt bir lisan olduğunu

söyler (2005, 70).

Haşim'in şiirle müziği birbirine yaklaştıran yaklaşımı, "Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar"ın kaleme alınışından 15 yıl sonra karşıt bir tavırla yüz yüze gelmiştir. Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday ve Oktay Rıfat Horozcu'nun 1941'de ortaklaşa yayımladıkları Garip adlı eserin mukaddimesiyle Türk edebiyatında "sanatta tedahül"e dair Cenap'tan, Fikret'ten, Haşim'den farklı bir bakış açısı sergilenir. Orhan Veli tarafından kaleme alınan bu mukaddimede "sanatta tedahül"e dair şu görüşler yer almaktadır (Ercilasun, 1994: 182): "Ben san'atlarda tedahüle taraftar değilim. Şiiri şiir, resmi resim, musikiyi musiki olarak kabul etmeli. Her san'atın kendine ait hususiyetleri, kendine ait ifade vasıtaları vardır."

Garip mukaddimesinde ayrıca şiirde musiki, musikide resim, resimde edebiyat arayışının, sanatın kendi özellikleri içinde kalarak güzeli elde etme güçlüğünü yenemeyen insanların başvurdukları bir hileden başka bir şey olmadığı iddia edilmektedir (Ercilasun, 1994: 183). Mukaddimede Haşim'in alev kelimesiyle eski harflerle alevin yazımı arasında kurduğu bağdan hareketle şiirin sadece musikiden değil, resimden, heykelden, hatta mimariden istifade edebileceğini ama heykelden istifadenin resmin bile hakkı olmadığı düşüncesi ortaya konularak sanat dallarının iç içe geçişine dair kesin tutum sergilenmiştir (Ercilasun, 1994: 183).

Ozansoy'un, şiirlerini önceki dönemlerden farklı bulduğu, geçmişi iğnelemelerini bir eksiklik olarak değerlendirdiği (Ozansoy, 1928: 378) Yedi Meşaleciler de sanatta tedahül açısından dikkat çeken bir şiir topluluğudur. Ozansoy, Yedi Meşale sanatçılarının şiirlerinde duyguları bir ressam gibi kuvvetli çizgilerle göstermeye heves ettiklerini, Ahmet Haşim'in etkilendiği Baudelaire, Verhaeren gibi sanatçıları daha iyi anlayacak isimler olacaklarını ifade eder (Ozansoy, 1928: 378).

Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı içinde sanat dalları arasındaki yakınlığı şahsında bir araya getirmiş isimler de vardır. Hem şair hem de ressam kimliğiyle eserler vermiş olan Bedri Rahmi Eyuboğlu da bu sanatçılardan biridir. Bedri Rahmi'nin çok yönlü kişiliği üzerine pek çok araştırma yapılmıştır. Erzen'in "Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Şiiri Üzerine Bir Araştırma" (Erzen, 2007), Kıvrak'ın "Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türkiye'deki Sanat Eğitimine Resim-Şiir İlişkisi Bağlamında Katkıları" (Kıvrak, 2010), Ozan'ın "Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun Şiirlerinde Görsellik" (Ozan, 2011), Üstten'in "Halk Edebiyatına Uzanan Bir Köprü Bedri Rahmi Eyüboğlu" (Üstten, 2016), Ergün'ün "Geleneksel Motiflerimizin Soyutlanmasıyla Yeni Bir Plastik Anlayışa Varılması" (Ergün, 2019) ve Aydoğdu'nun "Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun şiirlerinde resme ait unsurlar" (Aydoğdu, 2020) başlıklı çalışmaları, bu araştırmalardan sadece birkaçıdır.

Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Sanatta Tedahül

Gençlik yıllarında, kalem ile fırçadan birini kullanarak sanatın merdivenlerinden çıkmak isteyen Eyüboğlu, kalemi de fırçayı da bırakmadan her ikisini de başarıyla kullanan bir sanatçıdır (Çelik, 1996: VII). Resimlerinde şair olduğunu açık bir şekilde hissettiren Eyüboğlu, şiirlerinde gerek kullandığı kelimelerden gerekse dış dünyayı yorumlayışından hareketle bir ressam olduğunu ortaya koymaktadır (Çelik, 1996: 14-15).

Bedri Rahmi, şiirle resim ilişkisine dair düşüncelerine yazılarında yer vermiştir.

"Bir Resim Ne Zaman Biter?" adlı yazısında, "Zaman zaman şiir sanatı ile resim sanatını, müzikle resmi karıştıranların kulakları çınlasın. Bir şiir, bir müzik bir defa yayımlanmaya görsün. Hemen herkesin malı olabiliyor." (Eyüboğlu, 1987: 101) tespitini yaptıktan sonra şairin daha sonra yaptığı değişmelerin okur için artık bir anlam taşımadığını, resmin silinmesi durumunda ise geriye bir şey kalmayacağını belirtir.

Sanatçı, şiir ve gerçeklik üzerine yaptığı yorumlarda da ressam bakışını bırakmamıştır. Yunus Emre'nin cennet ve cehennemi tasvir eden şiirlerinden örnekler veren Eyüboğlu, Yunus'un "Rengine boyanmışam, solmazam artık" dizesinde cennette renklerin en hasını bulduğunu ressamca bir gururla söylese de cenneti sahici anlatamadığını, aşağıdaki dizelerde ise cehennemi daha canlı anlattığını belirtir (Eyüboğlu, 1987: 162):

Yana yana kara kömür olmuşlar

Nice yüzyıl cehennemde kalmışlar

Dizlerine demir zincir vurmuşlar

Çeker çeker de ağlaşırlar.

Bedri Rahmi, Yunus'un dizelerindeki şiir resim yakınlığına kendi şiirinden bir bölümle de (Ölüme Dair) örneklendirmeyi ihmal etmez ve şiirin tasarlama gücünün kapılarını sonuna kadar açarak, yüz binlerce sanatkârı, milyonlarca insanı kendine çeken bir cennet, cehennem tablosu çizdiğini vurgular (Eyüboğlu, 1987: 162):

Şiiri seferber eylediler

Ve elbirliği ile

Gökyüzünün en münasip katında

Mükemmel bir cennettir kuruldu

Ve üzerimize güller

Mezkûr cennette har vurup harman savurdu ölüler.

Eyüboğlu'nun şiirde anlam açıklığı, kapalılığı üzerine düşünceleri de kimi zaman resim eksenli olmuştur. Şiirini incelemesi için gösterdiği bir arkadaşının, "Çok açık seçik be birader, hiç gizlisi kapalısı yok. Niçin resim yaptığın zaman bir sürü gizli kapalı renklere biçimlere önem veriyorsun da şiirde böyle her şeyi uluorta söylüyorsun? Peki hani bu şiirde susan renkler, sağır renkler? Hepsi de apaçık meydanda." şeklindeki eleştirisine açıkça cevap veremese de öteden beri şiirin insandan insana varan en kısa ve en sağlam yol olduğuna inandığını, şairin aydınlığı, alacakaranlığa, alacakaranlığı zifiri karanlığa değil, tam tersine alacakaranlığın içindeki bir damla ışığı emmesini, gözü kamaştıran, kör eden ışığı hepimizin, günlük ışığımız haline getirmesini, zifiri karanlığın içinde el yordamıyla bir şeyler bulup çıkartmasını beklediğini belirtmiştir (Eyüboğlu, 1987: 284-285).

Sanatta tedahül düşüncesi, Bedri Rahmi'nin sadece kendisinde değil yakın çevresinde de mevcuttur. Birlikte Fransızca çalıştığı arkadaşı Ferit'ten Bedri Rahmi'ye yazıldığı düşünülen mektupta, arkadaşının sanatçıya şiir resim yakınlığından bahsettiği görülmektedir (Eyüboğlu, 1985: 284-285):

"Şiir, resmin kardeşi değil midir?... Resim ki şiirin başka bir tecellisidir, şiirden

uzak değil, onun can yoldaşıdır, hangi dahi bir vecd içinde ve ruhun derinliklerinden gelen bir duyguyla yapılmayan eser, yok olmaya mahkûm değildir? ...”

Bu ifadeler, şairin, sanatta tedahüle dair yakın arkadaşlarıyla da fikir alışverişinde bulunduğunu göstermektedir. Ressam ve şair kimliğinin yanında seramik ustası, öğretmen, yazmacı, vitraycı, heykeltıraşlık gibi birçok meziyete sahip olan Eyüboğlu'nun hayatında sanat dalları arası geçiş ve etkilenmelerin önemli bir yere sahip olması gayet doğal bir durumdur.

Bedri Rahmi'nin sanatındaki geçişler, daha çok şiirlerinde görülen resim etkisi açısından ele alınmıştır. Durmuş, şairin, resimde şiir ve ışık bütünlüğünü aradığını; şiirinde de resim ve ışık güzelliğini aradığını belirterek Eyüboğlu'nun şiirlerinde ışık ve renk unsurlarını ayrı ayrı ele alarak incelemiştir (Durmuş, 2001). Işık unsurunu tabii ışık unsuru, renge bağlı ışık unsuru olarak iki başlık altında Bedri Rahmi'nin şiirlerinden örneklerle ortaya koyan Durmuş, şairin şiirlerinde doğa ile anılan renk unsurunu tek başlık altında ele almıştır (Durmuş, 2001: 251). Aydoğdu da çalışmasında “Bu tutum, onun şiire de bir ressam gözüyle yaklaştığını, şiirlerini âdeta bir tablo gibi kurguladığı ve şairliğini de ressamlığının yansımalarıyla ördüğünü açıkça göstermektedir.” tespitiyle Durmuş'la aynı noktada buluşmaktadır (Aydoğdu, 2020: 1807).

Eyüboğlu'nun şiirlerde renklere dair Ozan da farklı bir sınıflandırmayla değerlendirmeye giderek renkleri açık ve kapalı kullanımlar olarak iki başlıkta ele alır, renkleri şiirlerin başlığında ve içeriğinde ayrı ayrı tespit etmeyi amaçlar (Ozan, 2011).

Çalışmalarda dikkat çeken temel nokta, çok yönlü bir sanatçı olan Bedri Rahmi'de farklı sanat dalları arasındaki ilişki ve geçişlerin, şiirleri üzerinden ele alınmış olmasıdır. Sanatçının şiirlerinde resim sanatından izler olduğu gerçekliğinde hemfikir olunmuştur. Aslında bu durum bir rastlantının sonucu değil, şairin eserlerinin niteliğiyle ilgilidir. Zira Doğan da (2012) Eyüboğlu'nun şiirleriyle ilgili olarak, o şiirleri okuyacak okurların edebî bir zevk tatmanın dışında, ekonomi, coğrafya, sosyoloji, psikoloji gibi alanlara özgü bilgiler de keşfedebilecekleri; şiirler sayesinde kendi coğrafyalarını, kültürlerini tanıma fırsatı bularak, çevrelerine farklı bir gözle bakmayı öğrenebilecekleri tespitini yapmaktadır.

Bedri Rahmi'nin bir başka özelliği de eserlerinde Türk kültürüne mal olmuş, elinde bağlamalı türkü söyleyen figürlere yer vermesidir. Bunlar arasında “Aşık Veysel”, “Han Kahvesi”, “Sarı Saz”, “Saz Çalan”, “Şair”, “Konser”, “Kahpe Felek” isimli çalışmaları yer almaktadır (Başbuğ, 2019). Başbuğ'a göre Türk halk kültürü imgeleri, sanatçının eserlerinin ana merkezini oluşturmakta ve dışavurumcu kimliğini desteklemektedir (Başbuğ, 2019: 207).

Bedri Rahmi'nin farklı sanat dallarındaki çalışmalarına yönelik araştırmalarda da Türk kültürüne duyarlılığına dikkat çekilmektedir. Yemenicioğlu Negir ve Korkmaz'ın çalışması Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türk resim sanatı için olduğu kadar, Türk seramik sanatı için de önemli bir figür olduğu ortaya koymayı amaçlamaktadır (Yemenicioğlu Negir ve Korkmaz, 2019: 864).

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun şiirlerinde resme dair unsurları irdeleyen çalışmalardan farklı olarak, Soylu ve Köroğlu (2017), sanatçının “Aşık Veysel” adlı resminin göstergebilim çözümlemesini yapmayı amaçlamışlardır. Resmi değerlendirmeden önce şairin

"Âşık Veysel'e Selam" adlı şiirine ve âşık Veysel'le renkler üzerine sohbetine yer veren Soylu ve Köroğlu (2017, 1993), Bedri Rahmi'nin Anadolu'nun tüm değerlerini kucakladığını ve daha çok zihinlerde kalmaları için çabaladığını vurgularlar.

Görsel 1: Bedri Rahmi Eyüboğlu, Aşık Veysel, 37x27cm. 1954, Kâğıt Üzerine Guvaj Boya, Ankara Cer Müzesi. Fotoğraf: Rasim Soylu (Soylu ve Köroğlu, 2017: 1995)

Çalışmada "Aşık Veysel" adlı tablosunda da yer alan figürler ve stilize motifler göstergebilim bağlamında incelenerek tabloda düz anlamların yanında yan anlam ve derin anlamların varlığı Bedri Rahmi'nin halk kültürüne ve Anadolu'nun değerlerine yaklaşımı doğrultusunda irdelenmiş; tabloda binlerce yılık bir birikimin sonucu olan Anadolu kültürüne ait imgelerin kendini gösterdiği, resmin zengin kompozisyonunu oluşturan bitki motifleri, kuş ve güvercin stilizasyonlarıyla insanın doğa sayesinde huzura kavuşmasına gönderme yapıldığı, bağlama çalan figür ve göz figürünün ise Aşık Veysel'in kör olmakla birlikte gönül gözünün açık olduğuna işaret edildiği sonucuna varılmıştır (Soylu ve Köroğlu, 2017: 1995).

Bedri Rahmi ve sanatını farklı açılardan ele alan örnekler verilerek, kısaca tanıtılan çalışmaların dışında onlarca çalışma daha yer almaktadır. Ancak yukarıdaki sunulan örnek araştırmalar Bedri Rahmi'nin eserlerinde sanatta tedahülün önemli bir yer tuttuğuna dair verileri ortaya koyduğu için tüm çalışmalara ayrıca yer verilmemiştir.

Sonuç

"Ressamlara sorarsanız iyi şair olduğumu, şairlere sorarsanız iyi ressam olduğumu söylerler ama ben öğretmenliğime laf ettirmem." diyen Bedri Rahmi, ömrünü de ortadan ikiye bölerek yarısını şairliğe yarısını da ressamlığa adamayı dilemiş bir sanatçıdır.

Sanatın farklı kollarında eserler vermiş olan Bedri Rahmi üzerine yapılan çalışmalar da sanatçının kişiliğine uygun olarak şiir, resim, sanat eğitimi, seramik gibi farklı alan-

larda gerçekleştirilmiştir. Çalışmaların önemli bir kısmı Bedri Rahmi'nin eserlerinde farklı sanat dallarının etkisi üzerinedir. Bu çalışmalarda da yoğunlukla şiirlerinde resim ve halk kültürü etkisi ele alınmıştır. Sınırlı sayıda çalışma da resimlerinde şiirselliği, göstergeleri anlamlandırmayı amaçlamaktadır. Bedri Rahmi'nin şiirlerinde tabiat unsurlarını ele alan, resimlerinin seramik yüzey malzemesi olarak kullanımını öneren çalışmalar da mevcuttur.

Bedri Rahmi üzerine araştırma yapanların Türk dili ve edebiyatı, güzel sanatlar, sanat ve tasarım, plastik sanatlar gibi farklı alanlardan oluşu, sanatçının çok yönlülüğünün ve sanatta iç içeliğe önem verişinin göstergesidir. Yapılan çalışmalar ilgili alanlara ciddi katkılar sağlamaktadır. Ancak çalışmaların belli bir alanın gözüyle hazırlanmış olması, bakış açısının genişliğine engel teşkil eder niteliktedir. Bu nedenle Bedri Rahmi gibi sanatta tedahülü kimliğinde de birleştirmiş sanatçıların eserlerini irdeleyen araştırmalarda disiplinler arası çalışmaya önem verilmesi, farklı disiplinlerdeki araştırmacıların bir araya gelerek çalışmalar gerçekleştirmesi, alanlara zenginlik katacaktır. Bu tarz disiplinler arası çalışmalarla sanat ürünlerinin analizinde yeni yöntemler ve farklı bulgular da ortaya çıkabilecektir.

Kaynakça

Anar, T. (2015). *Sonsuzluğun yüzleri: İkinci Yeni şiirinde görsel sanatlar*. Akıl Fikir Yayınları.

Anar, T. (2021). Nâzım Hikmet şiirinde ekfrasis. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi. 53*, 137-162.

Aydoğdu, H. (2020). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun şiirlerinde resme ait unsurlar. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7 (55)*, 1800-1808.

Başbuğ, Z. (2019). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun iki eserinde bulunan Türk kültürü imgeleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (1)*, 201-208

Çelik, Abdullah (1996). *Bedri Rahmi Eyüboğlu*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Doğan, B. (2012). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun şiirlerinde halk bilimi unsurları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7/1*, 873-887.

Durmuş, M. (2001). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun şiirlerinde ışık ve renk unsuru. *Türkoloji Dergisi,* 14 (1), 239-254. https://doi.org/10.1501/Trkol_0000000124

Ercilasun, B. (1994). *Orhan Veli Kanık (hayatı, sanatı, eserlerinden seçmeler)*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Ergün, N. B. (2019). *Geleneksel motiflerimizin soyutlanmasıyla yeni bir plastik anlayışa varılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erzen, M. (2007). *Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun şiiri üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eyüboğlu, B. R. (1985). *Kardeş mektupları*. Bilgi Yayınevi.

Eyüboğlu, B. R. (1987). *Delifişek* (2. Basım). Bilgi Yayınevi.

Fırat, G. (2013). Edebiyat tarihinde resim ve şiir analojisi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 3 (1)*, 82-96.

Gayango, M. (2013). "Ut pictura poesis" en la historia: del siglo xvi al siglo xx. *Tiempo y sociedad, 11,* 166-182.

Haşim, A. (2005). *Bütün şiirleri* (Haz.: İ. Enginün ve Z. Kerman). Dergâh Yayınları.

Kahraman, H. B. (2005). *Sanatsal gerçeklikler, olgular ve öteleri.* Agora Kitaplığı.

Kaplan, M. (1953). Cenap Şehabettin'in eserlerinde pitoresk. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 5 (5)*, 15-31.

Kıvrak, E. (2010). *Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türkiye'deki sanat eğitimine resim-şiir ilişkisi bağlamında katkıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yemenicioğlu Negir, E. ve Korkmaz, T. (2019). Bedri Rahmi Eyüboğlu ve resim yüzeyi olarak seramik malzeme. Ulakbilge, 42, 853-866.

Ozan, S. (2011). *Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun şiirlerinde görsellik* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ozansoy, H. F. (1928). Yedi meşale. *Servet-i Fünûn, 63 (1654-180)*, 378-379.

Soylu, R. ve Köroğlu, D. (2017). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "Aşık Veysel" adlı resminin göstergebilim çözümlemesi. *İdil, 6 (35)*, 1987-2001. https://doi.org/10.7816/idil-06-35-07

Üstten, A. U. (2016). Halk edebiyatına uzanan bir köprü Bedri Rahmi Eyüboğlu. *International Journal of Language Academy, 4 (3)*, 33-40.

Yavuz, M. K. (2005). Şairin/ressamın ten ile tin arasındaki seyrinde bir imtiyaz olarak ru'ya (vizyon). *Merdiven Şiir, 5*, 56-58.